

Politechnika Gdańska realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich „Zintegrowany Program Rozwoju Politechniki Gdańskiej”

Celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia na studiach II i III stopnia, zwiększenie efektywności zarządzania Politechniką Gdańską oraz podniesienie kompetencji kadr.

Dofinansowanie projektu z UE: 28 905 073,51 zł
POWR.03.05.00-00-Z044/17

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Substraty do syntezy polimerów

Dr hab. Sławomir Makowiec

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

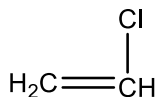
Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

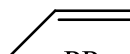
Wybrane substraty do syntezy polimerów

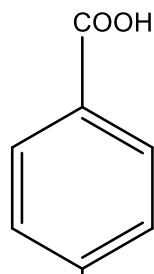
PEG
PET

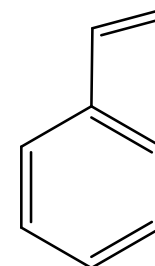
PCV

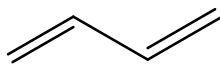
PP

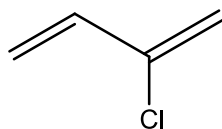
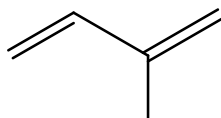
PET

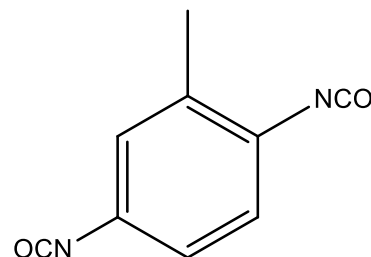
PS
XPS

PB

Neopren

PUR

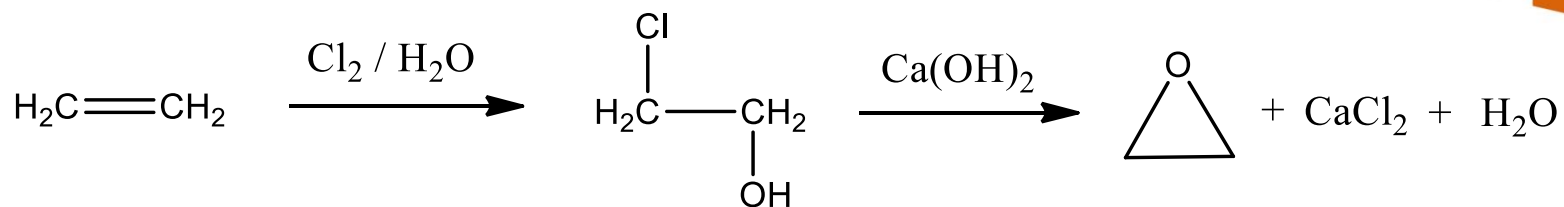
Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

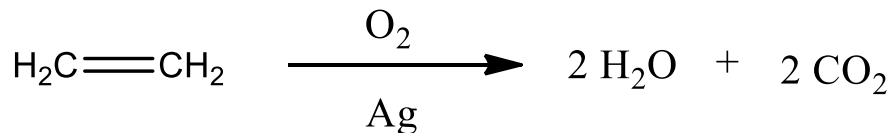
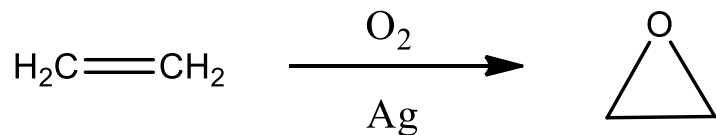
**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

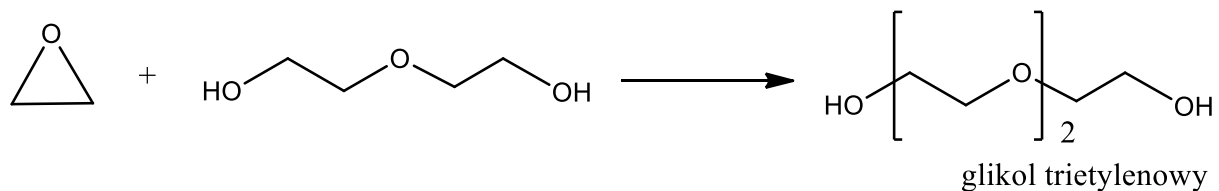
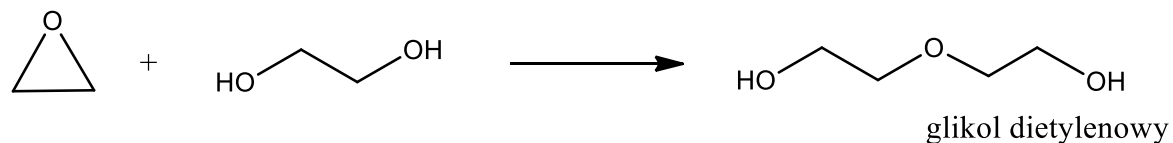
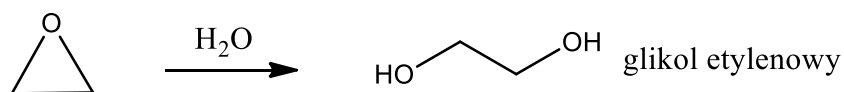
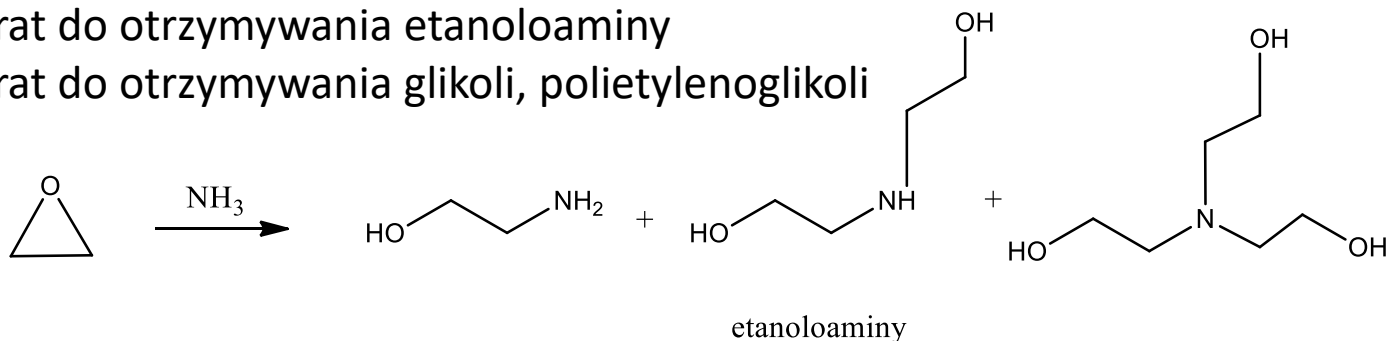
Co zrobić z chlorkiem wapnia ? Powstaje także 1,2-dichloroetan jako produkt uboczny.

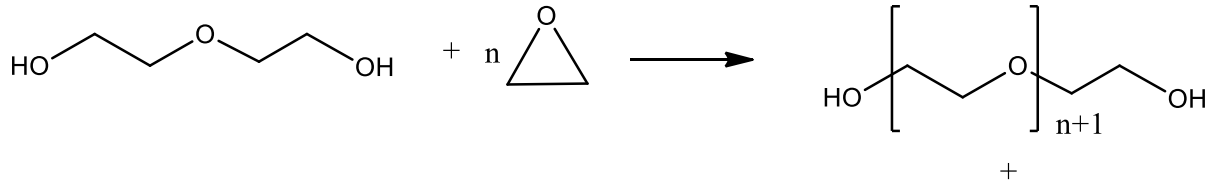
Katalizator srebrowy na SiO₂ aktywowany Sb, Bi. Temp. procesu 220-280 °C .

Zastosowania tlenku etylenu

- Środek dezynfekcyjny
- Substrat do otrzymywania etanoloaminy
- Substrat do otrzymywania glikoli, polietylenoglikoli

PEG gdy MW < 20kD,; PEO poli(tlenek etylenu) gdy MW >20kD

MW < 700 D, bezbarwne lepkie ciecze

MW 700-1000 D półstałe

MW >1000 D woskowate ciała stałe

Zastosowanie PEG'ów:

humektant (składnik nawilżający
w kosmetykach)

Rozpuszczalniki,

Konserwacja skór i mebli,

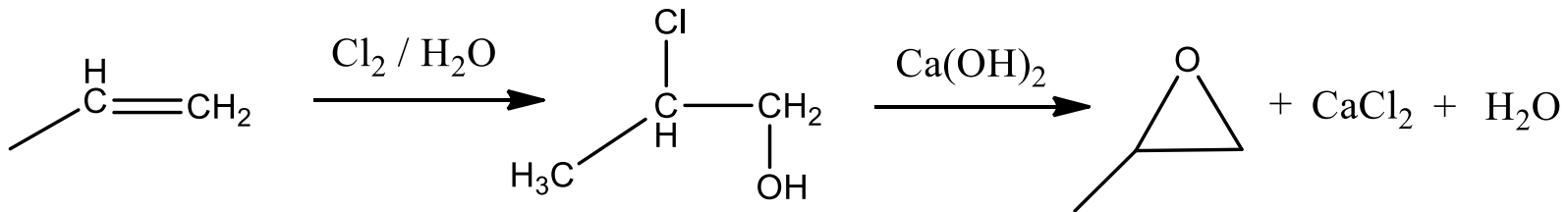
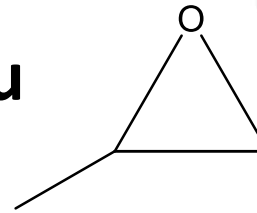
Kleje, spoiwa budowlane

Bańki mydlane

PEG 1500

Otrzymywanie tlenku propylenu

Lata 60-dziesiąte XX wieku – metoda chlorohydrynowa.

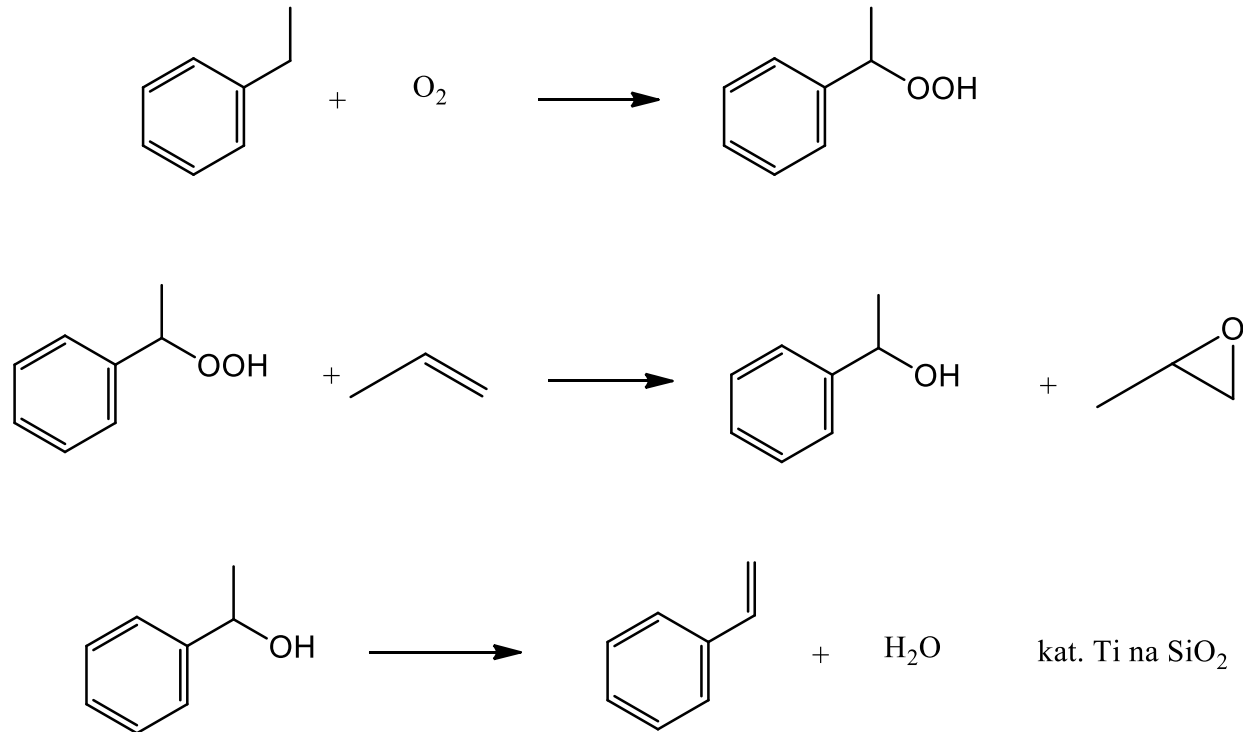
Po wynalezieniu metody katalitycznego utleniania etylenu do tlenku etylenu, instalacje do produkcji tlenku etylenu metodą chlorohydrynową zostały zaadoptowane do otrzymywania tlenku propylenu.

Metoda kosztochłonna i szkodliwa dla środowiska

Na 1 tonę tlenku propylenu powstają 2 tony CaCl_2 oraz kilkadziesiąt ton zanieczyszczonej wody

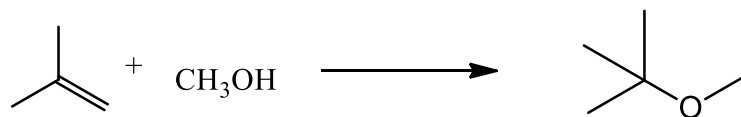
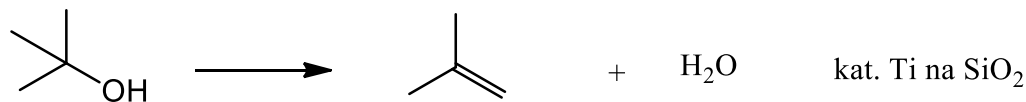
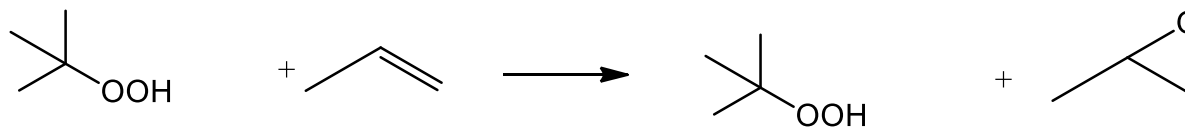
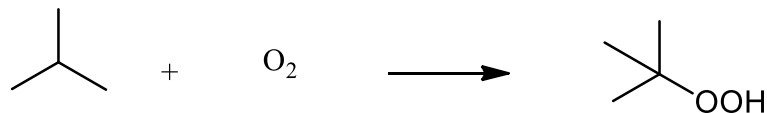
Metoda wodoronadtlenkowa - co-oxidation

Halcon Corp. and Atlantic Richfield Oil Corp.
Rok 1970.

Powstaje około 2,5 tony styrenu na 1 tonę tlenku propylenu

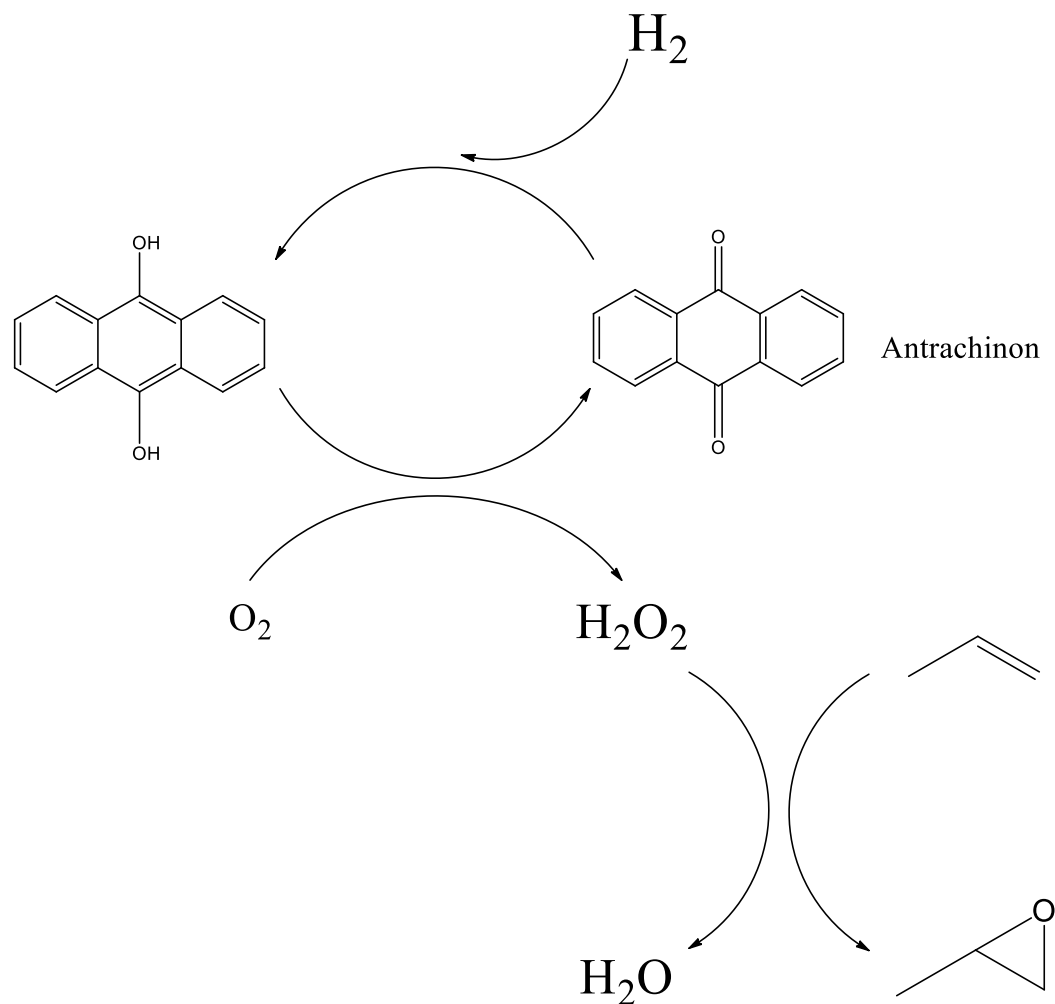
Metoda wodoronadtlenkowa

MTBE dodatek przeciwstukowy
do paliw
produkcja 18 milionów ton na
rok

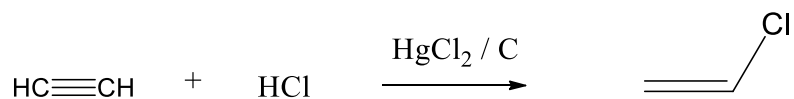
Powstaje około 2,1 tony izobutyleny na 1 tonę tlenku propylenu

Metoda wodoronadtlenkowa z użyciem antrachinonu

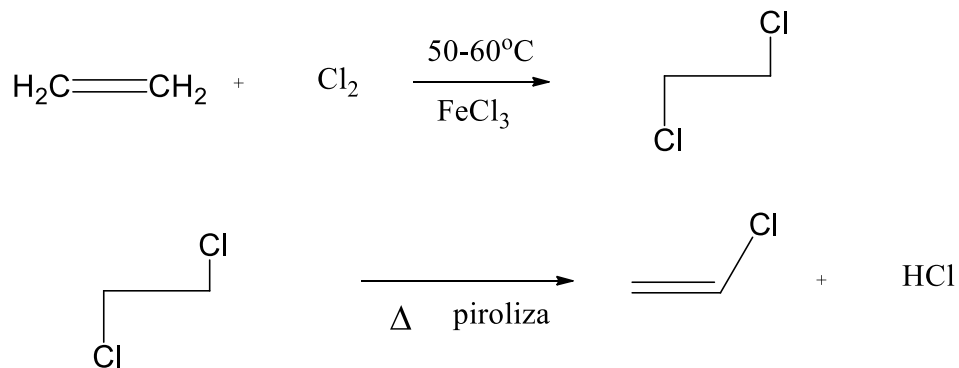
Otrzymywanie chlorku winylu

1. Otrzymywanie z acetylenu

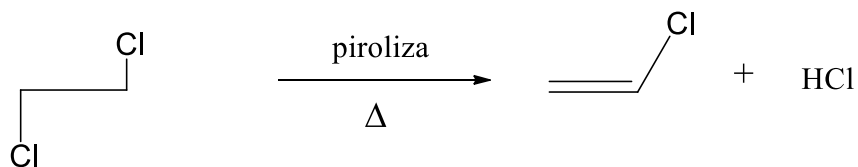
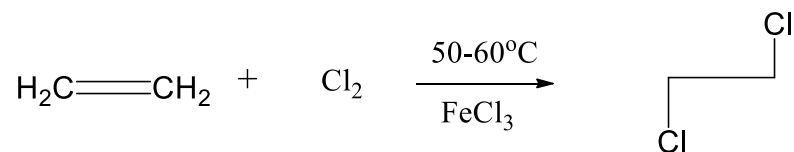
Stopień przereagowania 98%, selektywność 98%
Ze względu na lotność HgCl_2
metoda nie stosowana obecnie.

2. Otrzymywanie z etylenu

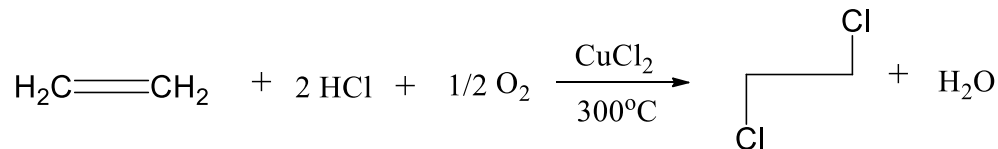

Co zrobić z HCl ?

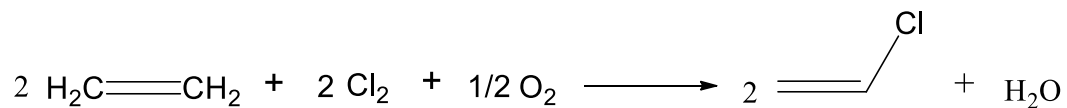
Otrzymywanie chlorku winylu - proces zrównoważony.

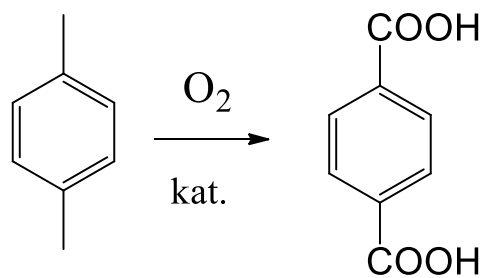
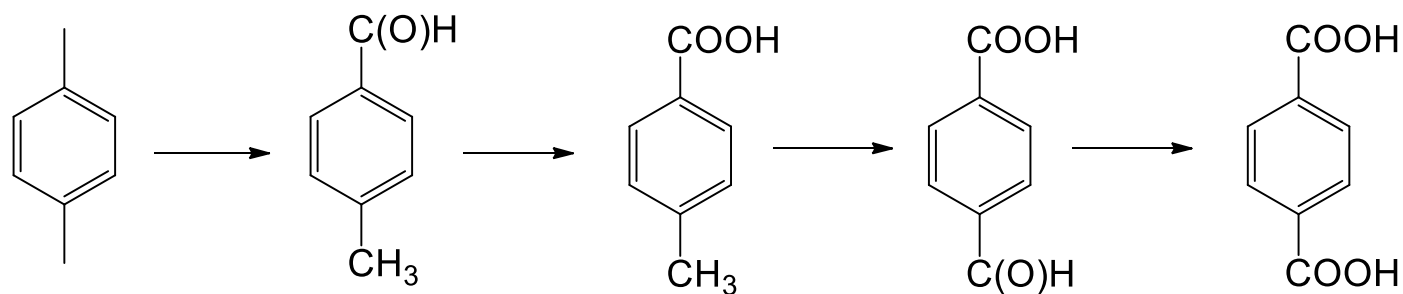
Trzy oddzielne reaktory

~~~~~
Sumarycznie

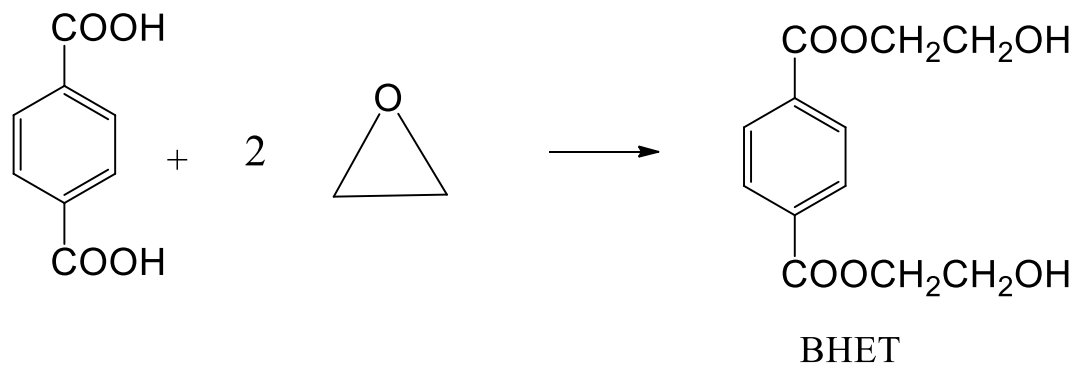
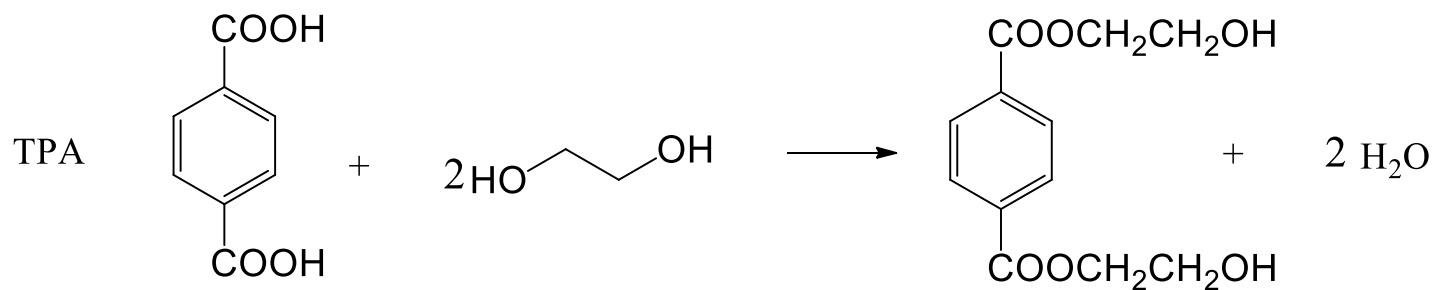
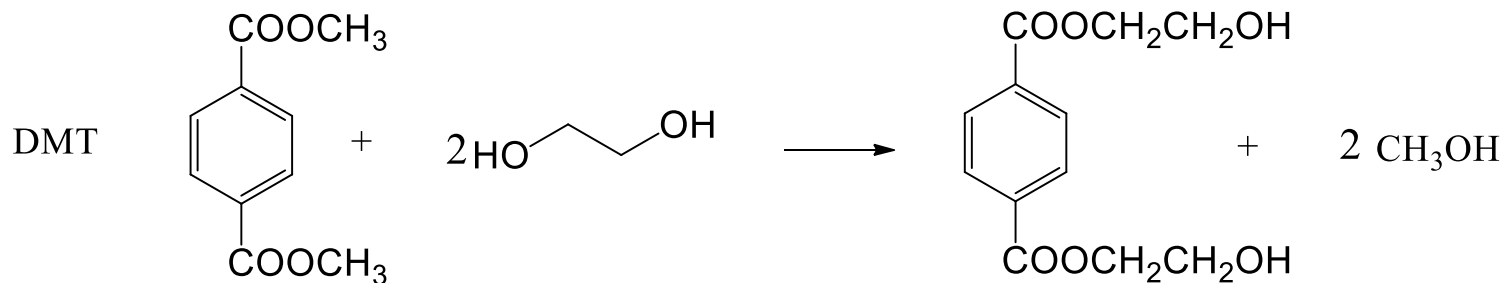

Otrzymywanie kwasu ftalowego

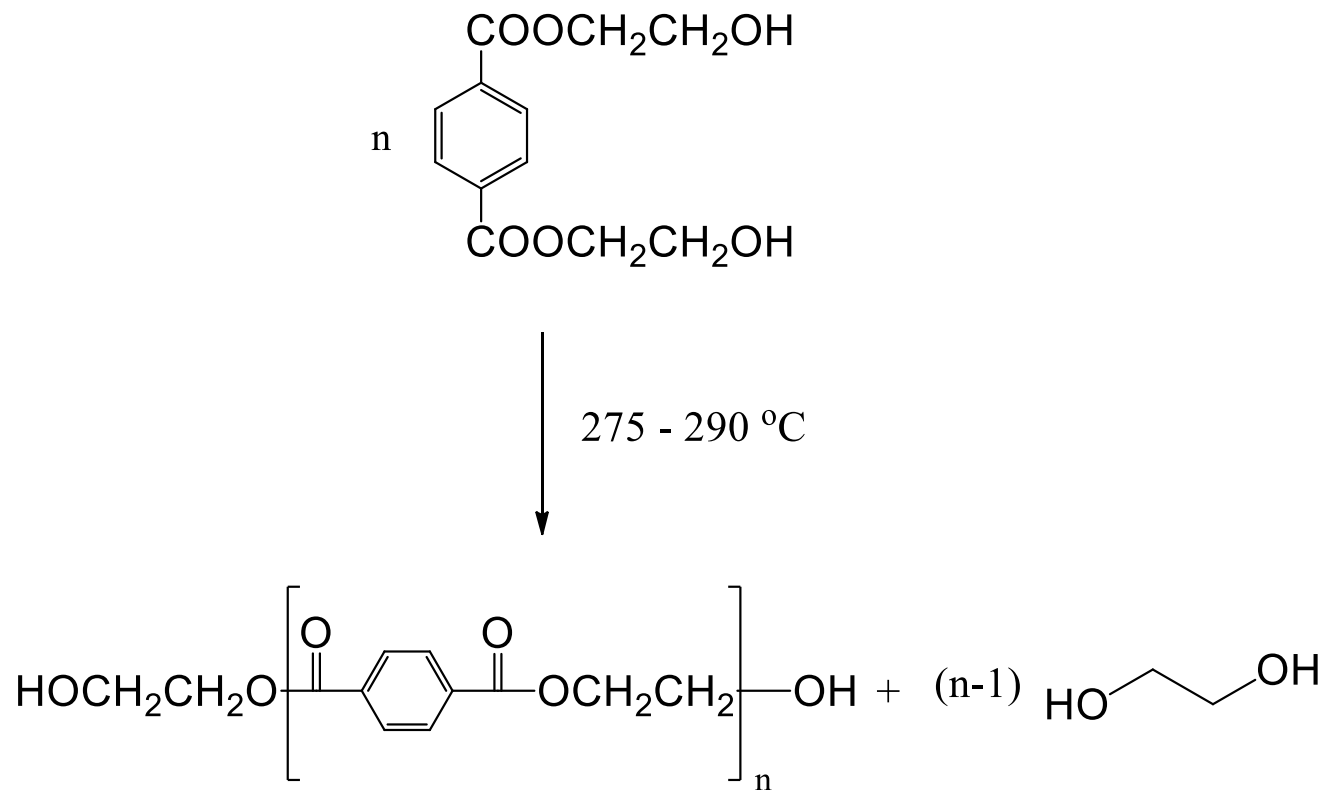

kat. = CoBr₂, MnBr₂, Co(OAc)₂, Mn(OAc)₂
130-220°C 2-4 MPa

Otrzymywanie PET

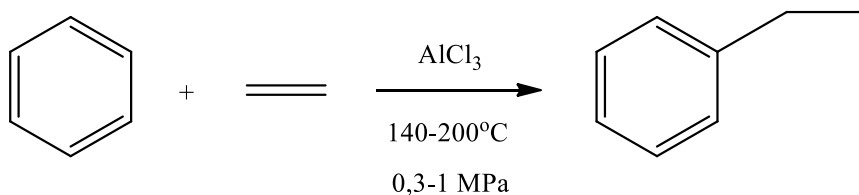
Otrzymywanie PET

Światowa roczna produkcja PET w roku 1991 wynosiła 11 x 10⁶ ton

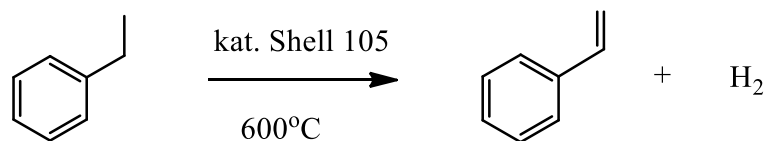
Styren z etylobenzenu

W roku 1991 światowa produkcja etylobenzenu wynosiła: $19,7 \times 10^6$ ton/rocznie.
Produkcja etylobenzenu odbywa się na drodze alkirowania benzenu etylenem wobec kwasów Lewisa

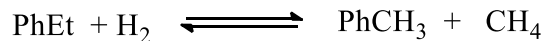
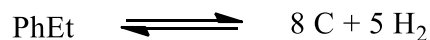
Jak wyjaśnić ten proces mechanistycznie?

AlCl_3 lub inne kwasy Lewisa BF_3 , SnCl_4 , ZrCl_4 , FeCl_3

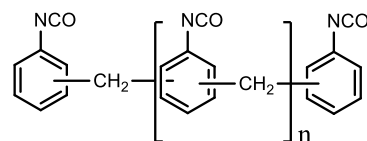
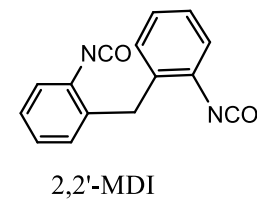
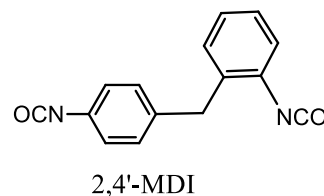
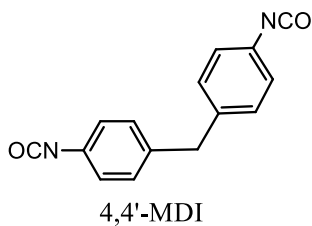
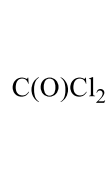
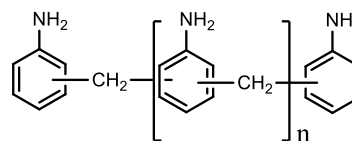
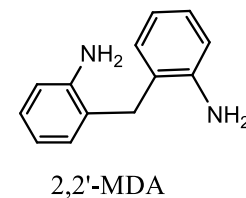
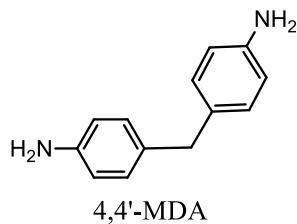
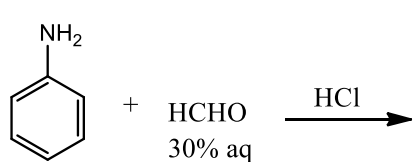
Shell 105 = Fe_2O_3 84%, Cr_2O_3 2,4%, K_2CO_3 13.6%

Reakcje uboczne

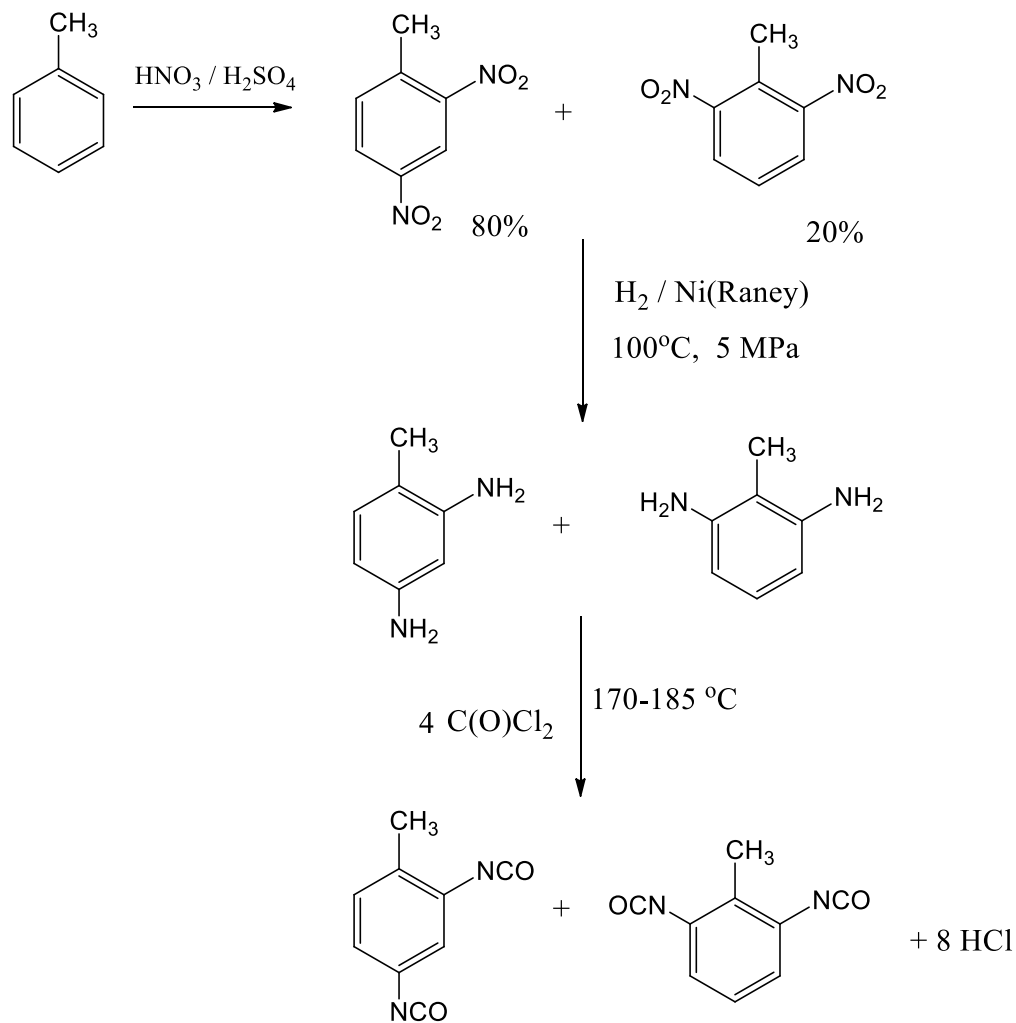

Substraty do produkcji poliuretanów - MDI

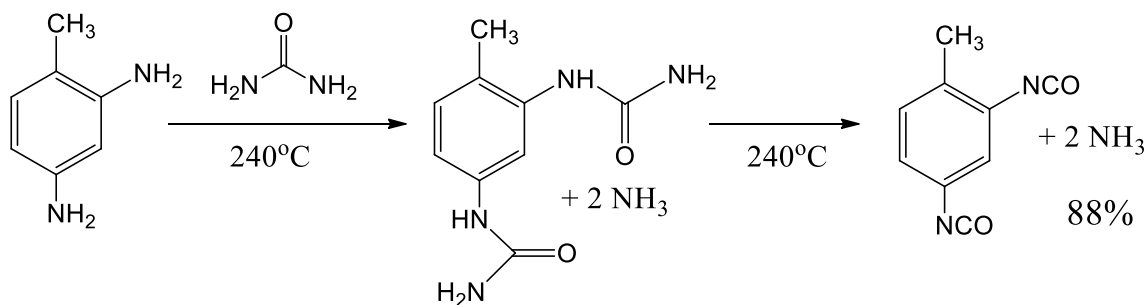

Substraty do produkcji poliuretanów 2,4-TDI 2,6-TDI

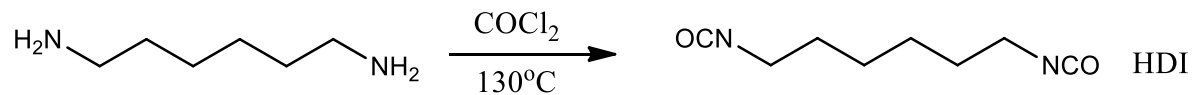
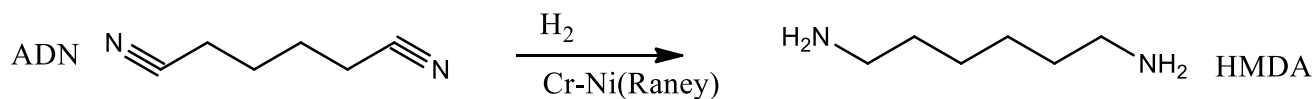
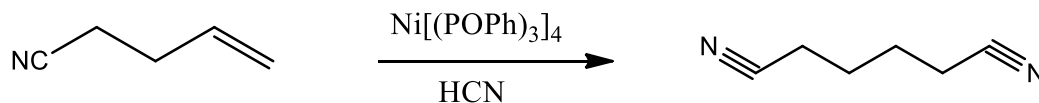
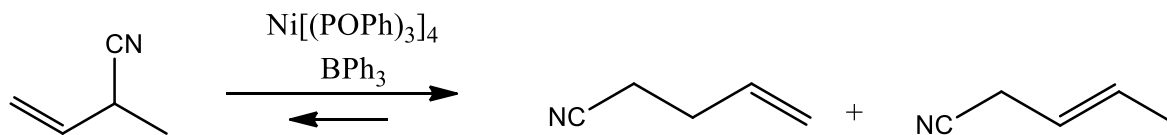
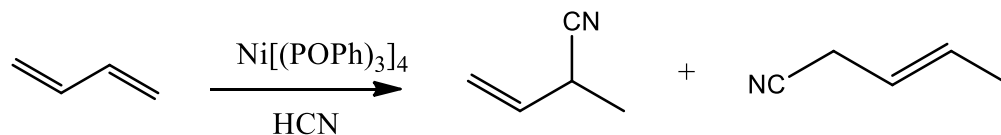
Substraty do produkcji poliuretanów

2,4-TDI 2,6-TDI metoda alternatywna

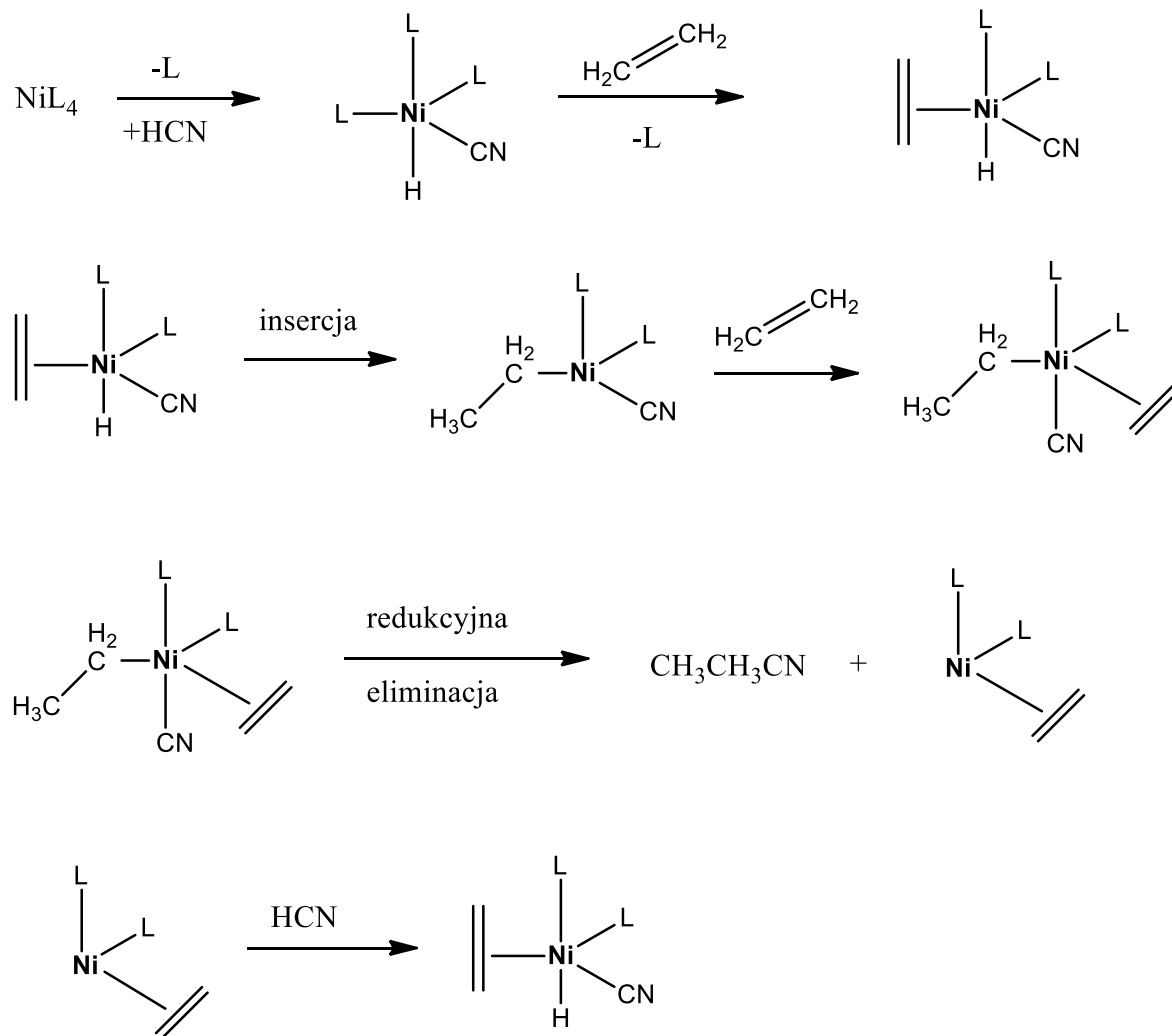

Substraty do produkcji poliuretanów - HDI -

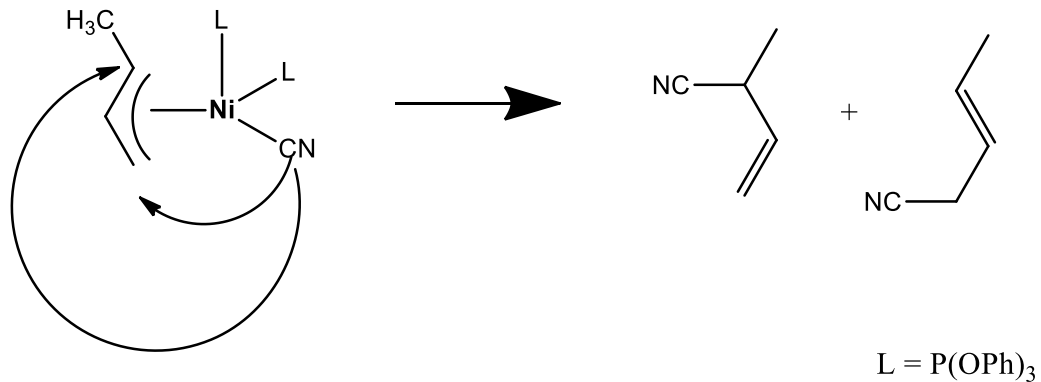
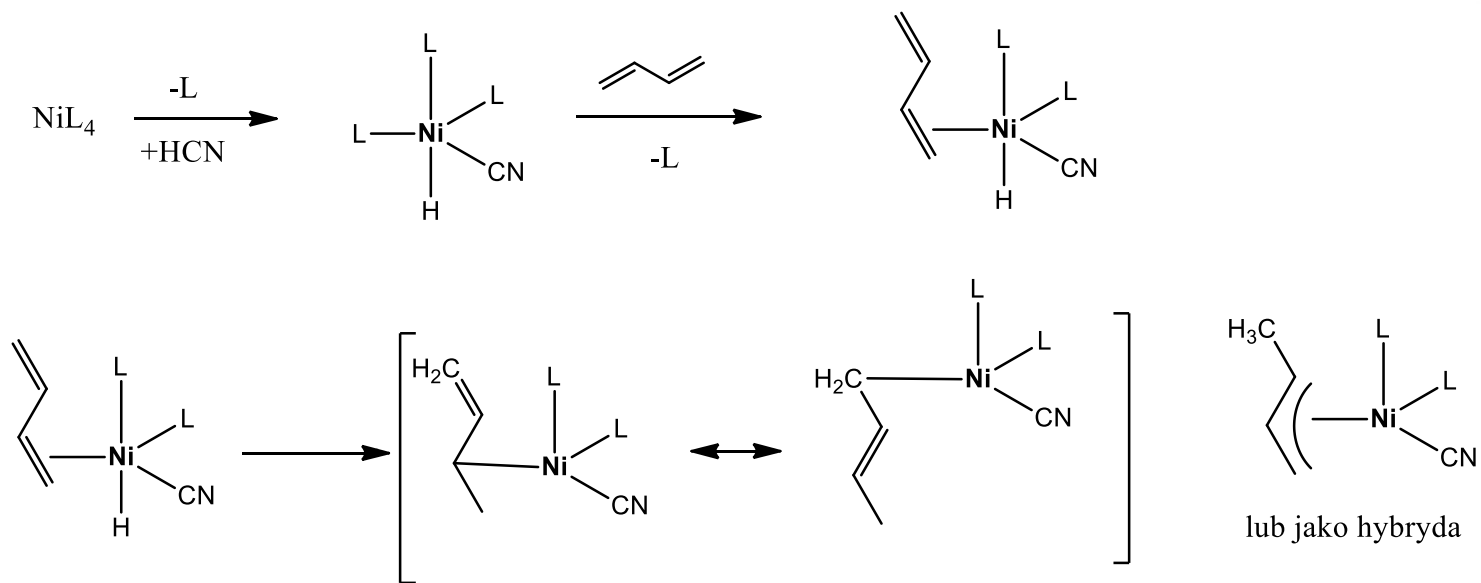
Hydrocyjanowanie butadienu

Mechanizm hydrocyjanowania alkenów

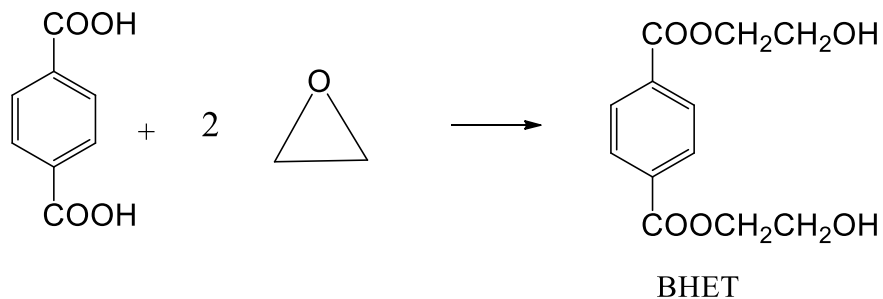

Mechanizm hydrocyjanowania butadienu

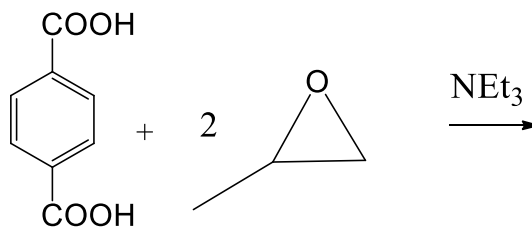

Zadania

1. Wyjaśnij mechanizm reakcji otrzymywania diestru BHET w reakcji kwasu ftalowego i tlenku etylenu.

2. Wyjaśnij mechanizm reakcji kwasu ftalowego i tlenku propylenu w obecności trietyloaminy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

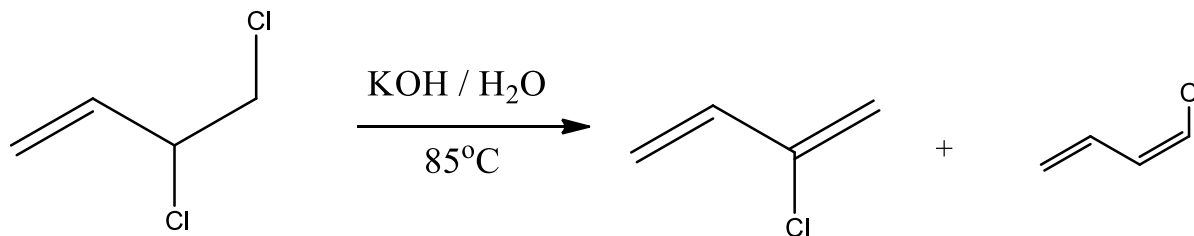
**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zadania

3. Zaproponuj wyjaśnienie faktu iż podczas otrzymywania chloroprenu Powstaje głównie 2-chlorobutadien (wyd. > 70%) a nie 1-chlorobutadien

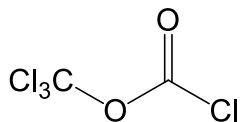
4. Zaproponuj izocyjanian pozwalający na rozgałęzianie łańcucha poliuretanowego
Zaplanuj jego syntezę w możliwie prosty sposób (tanie substraty)

Trifenylometan? Chloroform?

Zadania

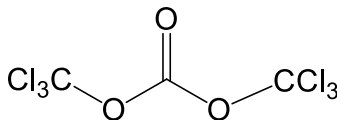
5. Alternatywą dla stosowania fosgeny jest użycie di lub trifosgeny. Zaproponuj mechanizm reakcji di i trifosgeny z dowolną aminą w celu uzyskania izocyjanianu.

difosgen

t.w = 128°C

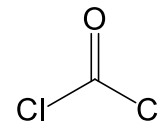
cena 600 PLN /50ml

trifosgen

t.t = 79-83°C

cena 5000 PLN /500g

fosgen

t.w = 8°C

cena \$74 /1 lb

zamówienie > 1 tona